

สถานการณ์กำลังคนทันตแพทย์ ในระบบบริการทันตสุขภาพ พ.ศ. 2548

โกเมศ วิชชาวุธ * ท.บ., ส.ม. อ.ท. (ทันตสาธารณสุข)
 สุณี ผลดีเยี่ยม * ท.บ., ส.ม. อ.ท. (ทันตสาธารณสุข)
 ดวงใจ เล็กสมบุรณ์ ** ท.บ., ส.ด. อ.ท. (ทันตสาธารณสุข)
 สุณี วงศ์คงคาเทพ * ท.บ., ส.ม. อ.ท. (ทันตสาธารณสุข)
 จารุวัฒน์ บุษราคัมระ *** ท.บ., ส.ม.
 สุพรรณิ สุกันวราณิล * ส.บ., ว.ท.ม. (ประชากรและการพัฒนา)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลจำนวน การกระจาย ของทันตแพทย์ในระบบบริการทันตสุขภาพของประเทศไทย และการสูญเสียของทันตแพทย์ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่งคือฐานข้อมูลสมาชิกทันตแพทย์สภา พ.ศ. 2548 ฐานข้อมูลบุคลากรด้านทันตสาธารณสุข กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย พ.ศ. 2542-2548 และข้อมูลทันตแพทย์ที่ลาออก พ.ศ. 2542-2548 จากกลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานบริหารกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า ทันตแพทย์ในระบบบริการทันตสุขภาพ พ.ศ. 2548 มีจำนวน 8,443 คน เป็นชายร้อยละ 37.37 หญิงร้อยละ 62.63 ร้อยละ 43.80 มีอายุการทำงานไม่เกิน 10 ปี โดยเป็นทันตแพทย์คู่สัญญา (อายุการทำงานไม่เกิน 3 ปี) ร้อยละ 15.33 อยู่ในภาคเอกชนเป็นร้อยละ 53.9 สัดส่วนทันตแพทย์ต่อประชากรในกรุงเทพมหานครเท่ากับ 1:1,305 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เท่ากับ 1:21,120 ทันตแพทย์ในสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขมีจำนวนน้อยลงตลอดตามจำนวนปีที่ปฏิบัติราชการ ค่าเฉลี่ยร้อยละคงเหลือเท่ากับ 69.70 เมื่อปฏิบัติราชการครบ 3 ปี และร้อยละ 48.91 เมื่อปฏิบัติราชการครบ 5 ปี อำเภอที่มีสัดส่วนทันตแพทย์ต่อประชากรมากกว่า 1:20,000 มีร้อยละ 57.08 และจำนวนทันตแพทย์ที่ลาออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จากร้อยละ 19.23 ใน พ.ศ. 2542 เป็นร้อยละ 46.52 ใน พ.ศ.2548

คำสำคัญ : ทันตแพทย์, การกระจาย, การสูญเสีย

* กองทันตสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

** คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

*** สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

Original Article

Situation of Dentists in Oral Health Delivery System., 2005.

Komet Wichawut*	<i>D.D.S., M.P.H., Diplomate (Thai Board of Dental Public Health)</i>
Sunee Pholdeeyiam*	<i>D.D.S., M.P.H., Diplomate (Thai Board of Dental Public Health)</i>
Duangjai Lexomboon**	<i>D.D.S., Ph.D., Diplomate (Thai Board of Dental Public Health)</i>
Sunee Wongkongkathep*	<i>D.D.S., M.P.H., Diplomate (Thai Board of Dental Public Health)</i>
Jaruwat busarakumruha***	<i>D.D.S., M.P.H.</i>
Supannee Sukanwarani*	<i>B.P.H., M.Sc. (Demographic & Development)</i>

Abstract

The purposes of this study were to analyse the situation of quantity, distribution of dentist in "Oral Health Delivery System", Thailand. and drop out rate of dentist from office of Permanent Secretary for Public Health. Ministry of Public Health (MOPH). The data was collected from 3 sources : (1) Data base of The Dental Council Member, 2005. (2) Data Base of Dental Public Health Personnel by Dental Health Division, Department of Health, 1999-2005. (3) Data of Resigned Dentist in 1999-2005 from Bureau of Central Administration, Office of Permanent Secretary for Public Health. MOPH. The results showed that the quantity of dentist in 2005 was 8,443 with 37.37 percent male and 62.63 percent female. 43.80 percent had yearwork less than 10 years, which included 15.33 percent of compulsory dentists (yearwork less than 3 years). 53.9 percent was in private sector. The dentist to population ratio was 1:1,305 in Bangkok and 1:21,120 in north-eastern region. Dentist who worked for the Office of Permanent Secretary for Public Health decreased, year by year, continually. Percentage of remain dentist, who worked 3 and 5 year, were 69.70 and 48.91 respectively. There was 57.08 percent of district (Ampur) had dentist to population ratio more than 1:20,000. Trend of resigned dentist increased yearly : 19.23 percent in 1999 to 46.52 percent in 2005.

Key words : *Dentist, Distribution of Dentist, Dentist drop out rate*

* Dental Health Division, Department of Health, Ministry of Public Health

** Faculty of Dentistry, Mahidol University

*** Bureau of Health Service System Development, Department of Health Service Support